

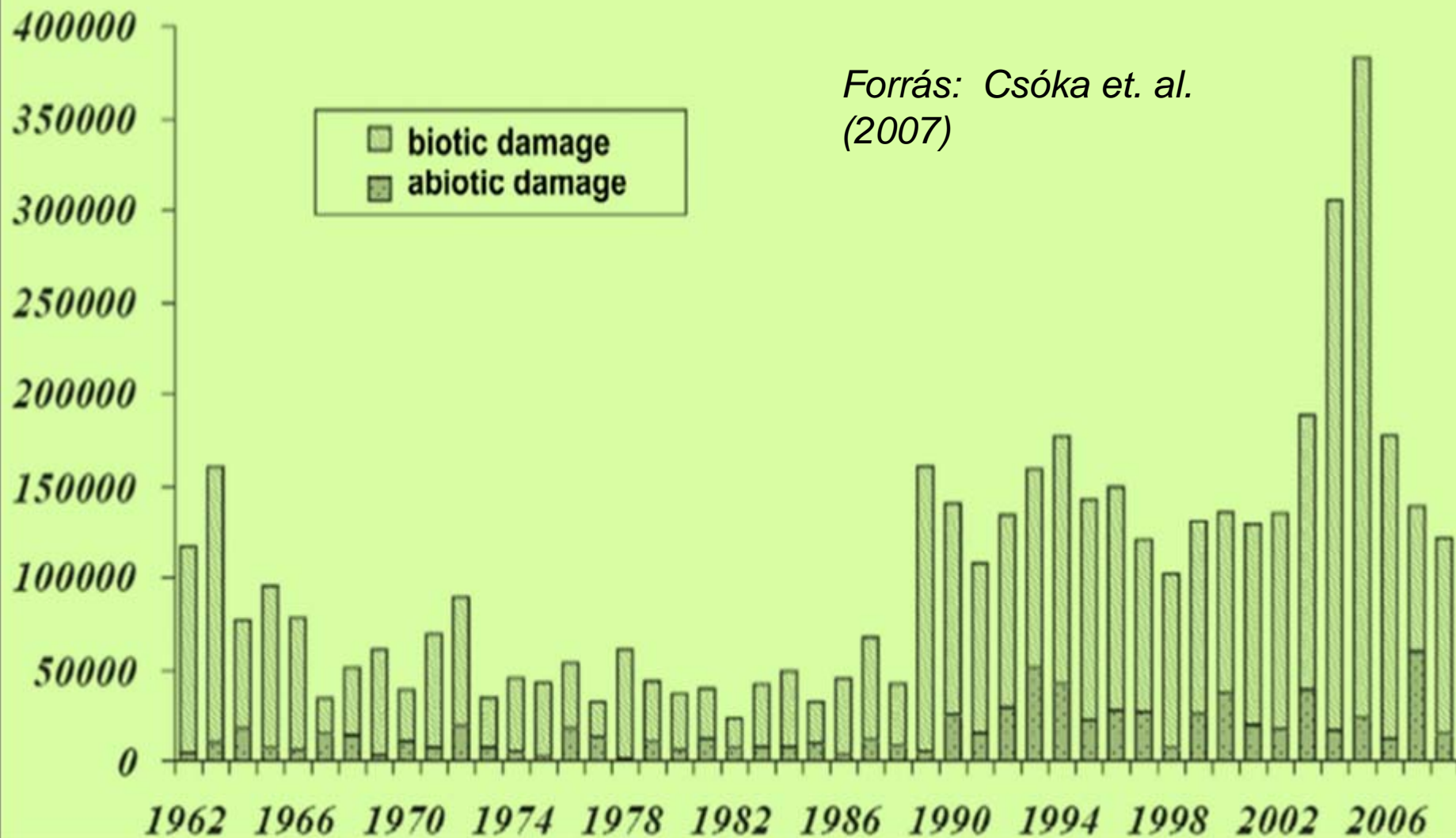
Az erdőkárok hatása a fapiacra

FAGOSZ konferencia
Siófok, 2010. október
26.

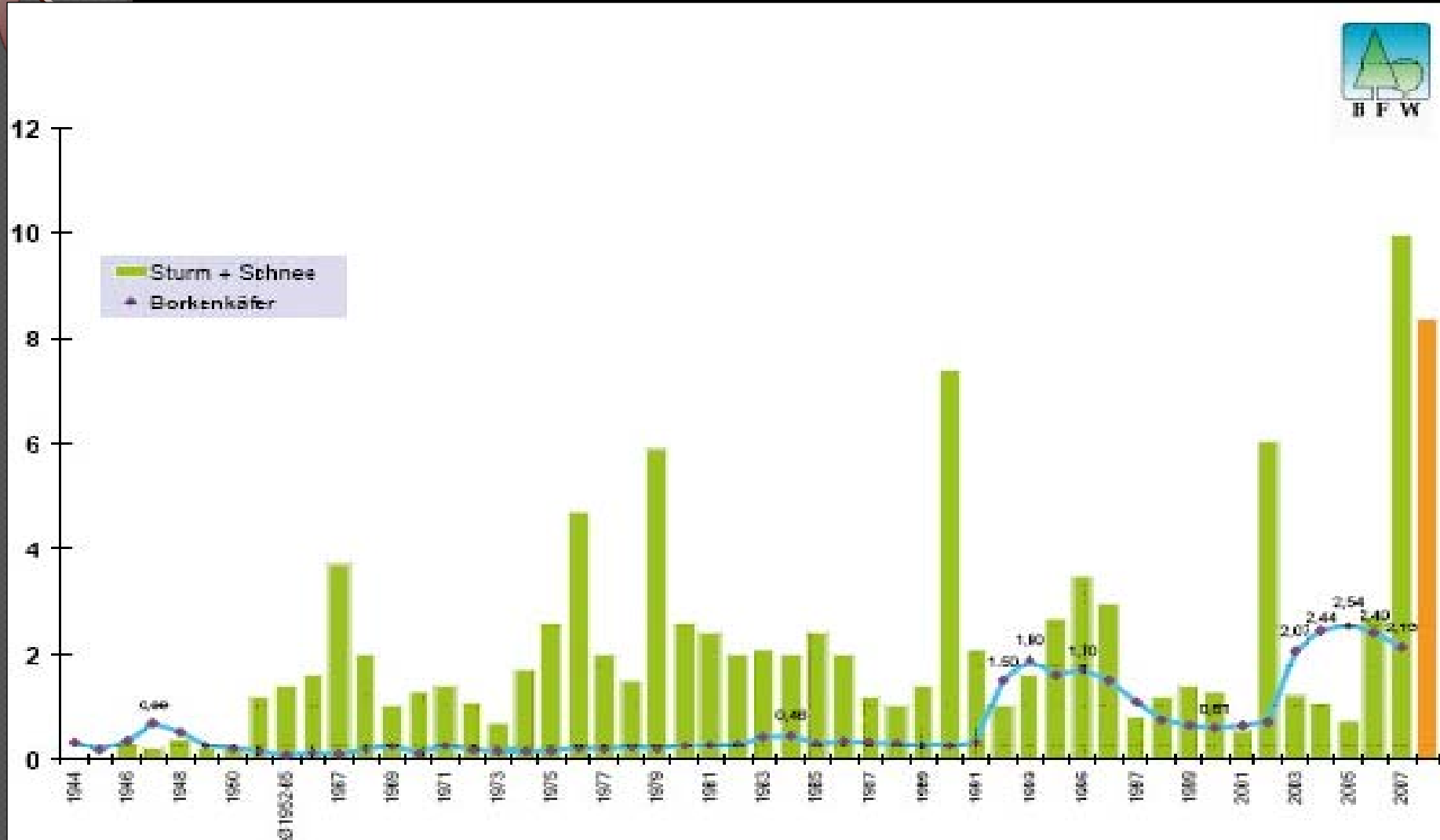
Dr. Szép Tibor
fahasználati és kereskedelmi
igazgató

Email:
szept@szherdeszet.hu

Erdeinket ért abiotikus és biotikus károk nagysága az utóbbi évtizedekben (ha/év)

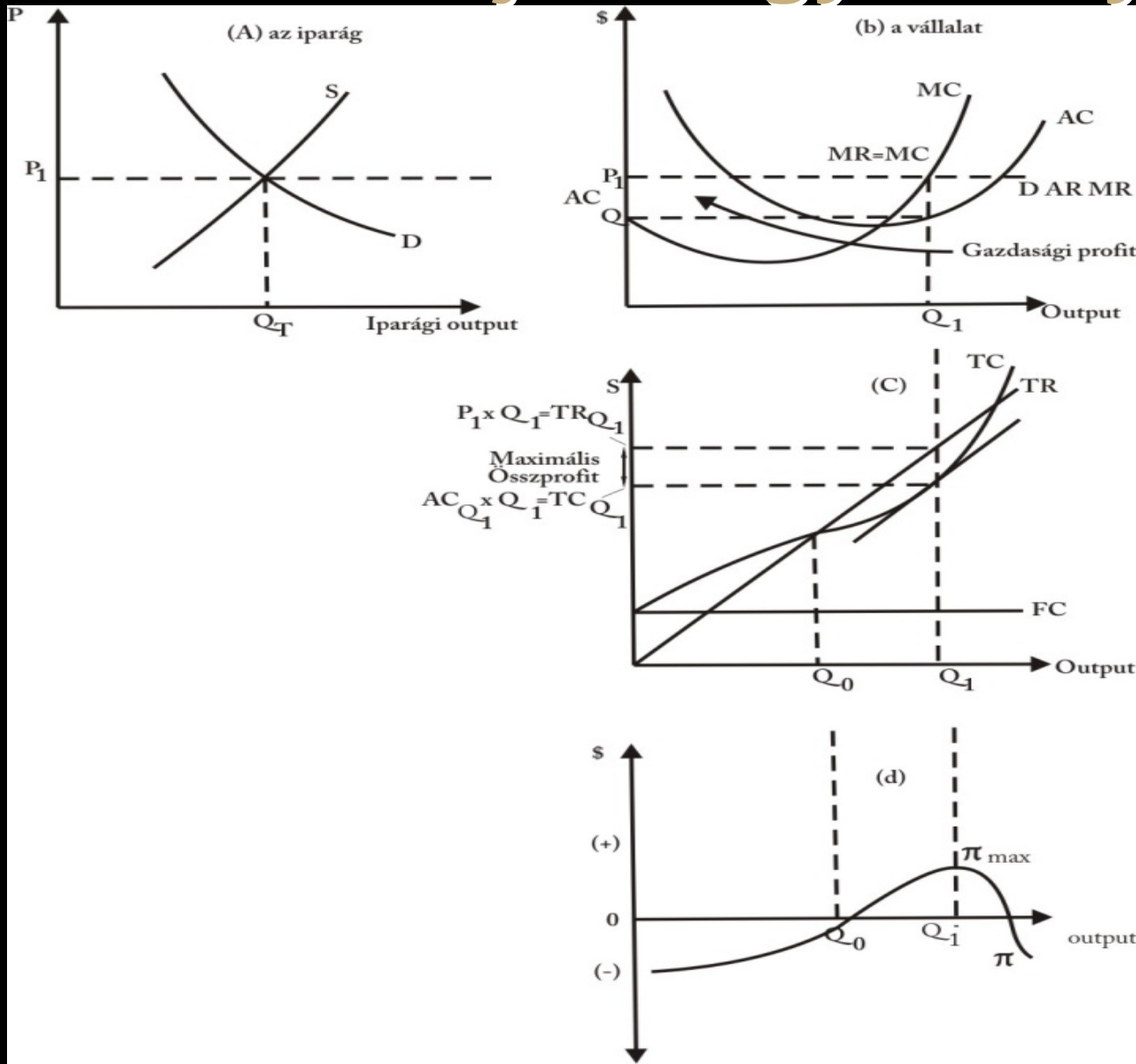
A szúkárók (kék vonal) és a szél-, illetve hótörések (zöld oszlop) mennyisége Ausztriában 1944-től

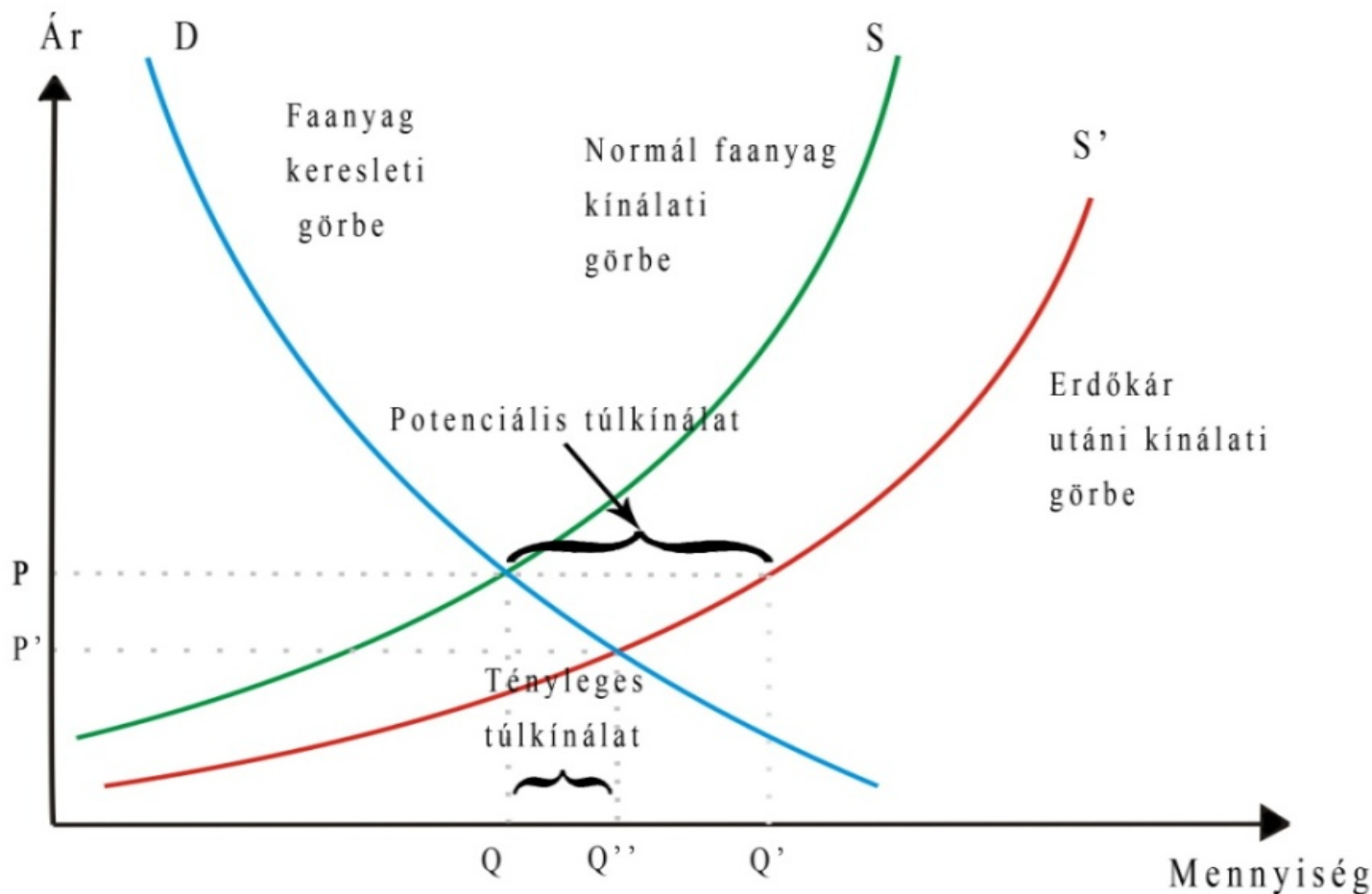
Közgazdasági modellek

- A modellek általában (a közgazdasági modellek is) túlságosan leegyszerűsítettek, de lehetővé teszik fontos hipotézisek felállítását.
- Paul A. Samuelson és William D. Nordhaus (1990) *Közgazdaságtan* című könyv: „Tegyük fel például, hogy egy találmány csökkenti az alumínium gyártás költségeit. A kompetitív modell szerint az ár ekkor csökken és nyomás alá kerül az acél felhasználása és ára. A tökéletes verseny kérdéseit ismerő olvasó azt mondhatja, hogy a való világ távolról sem kompetitív, úgyhogy nem vonható le egyértelmű következtetés ebből a modellből. Mégis ha fogadnánk egy ilyen felkészült szkeptikussal arra, hogy az árak hosszú távon esnek, akkor valószínűleg elnyernénk a pénzét.”

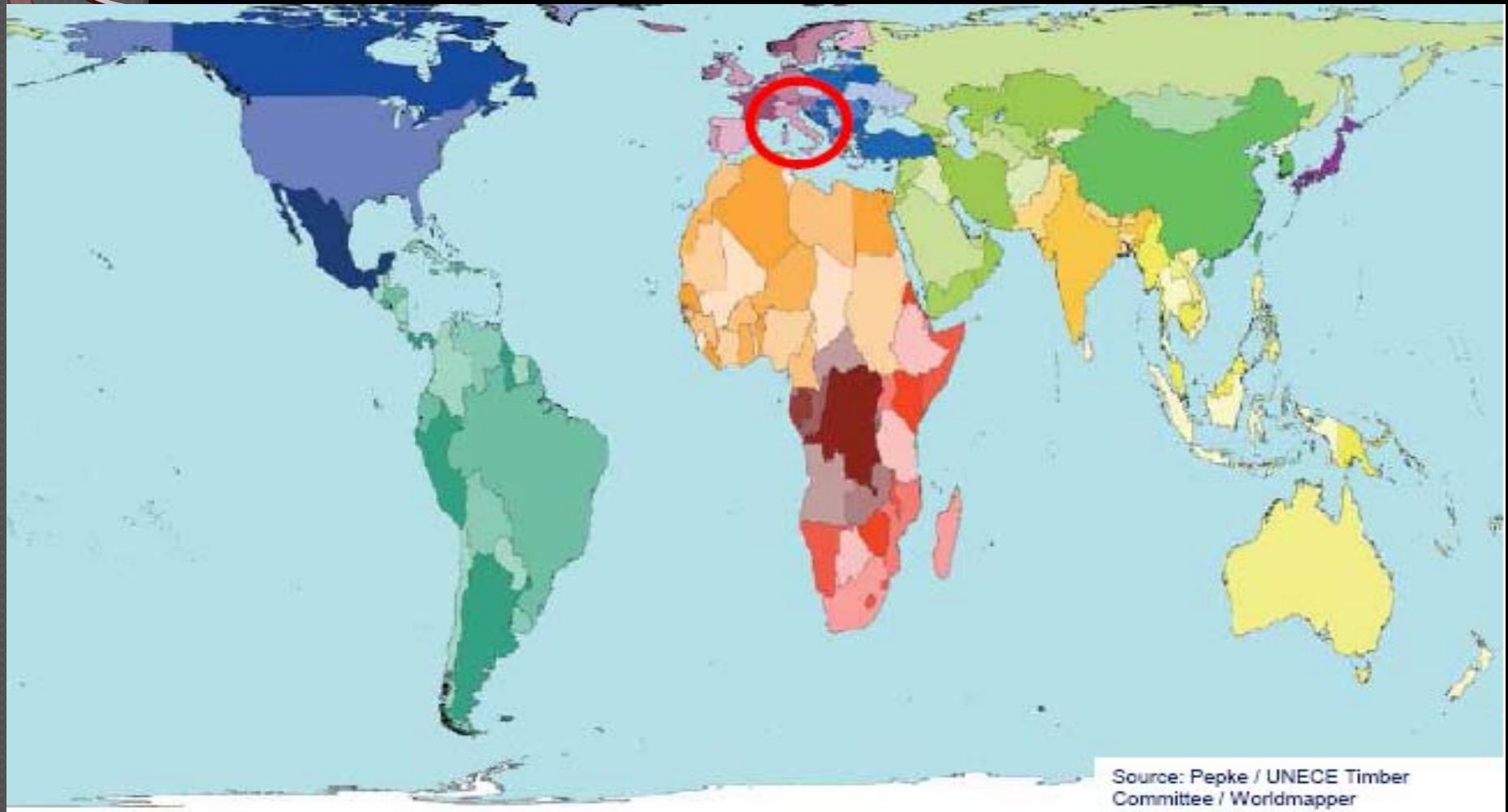
A tiszta verseny körülményei között létrejövő egyensúly

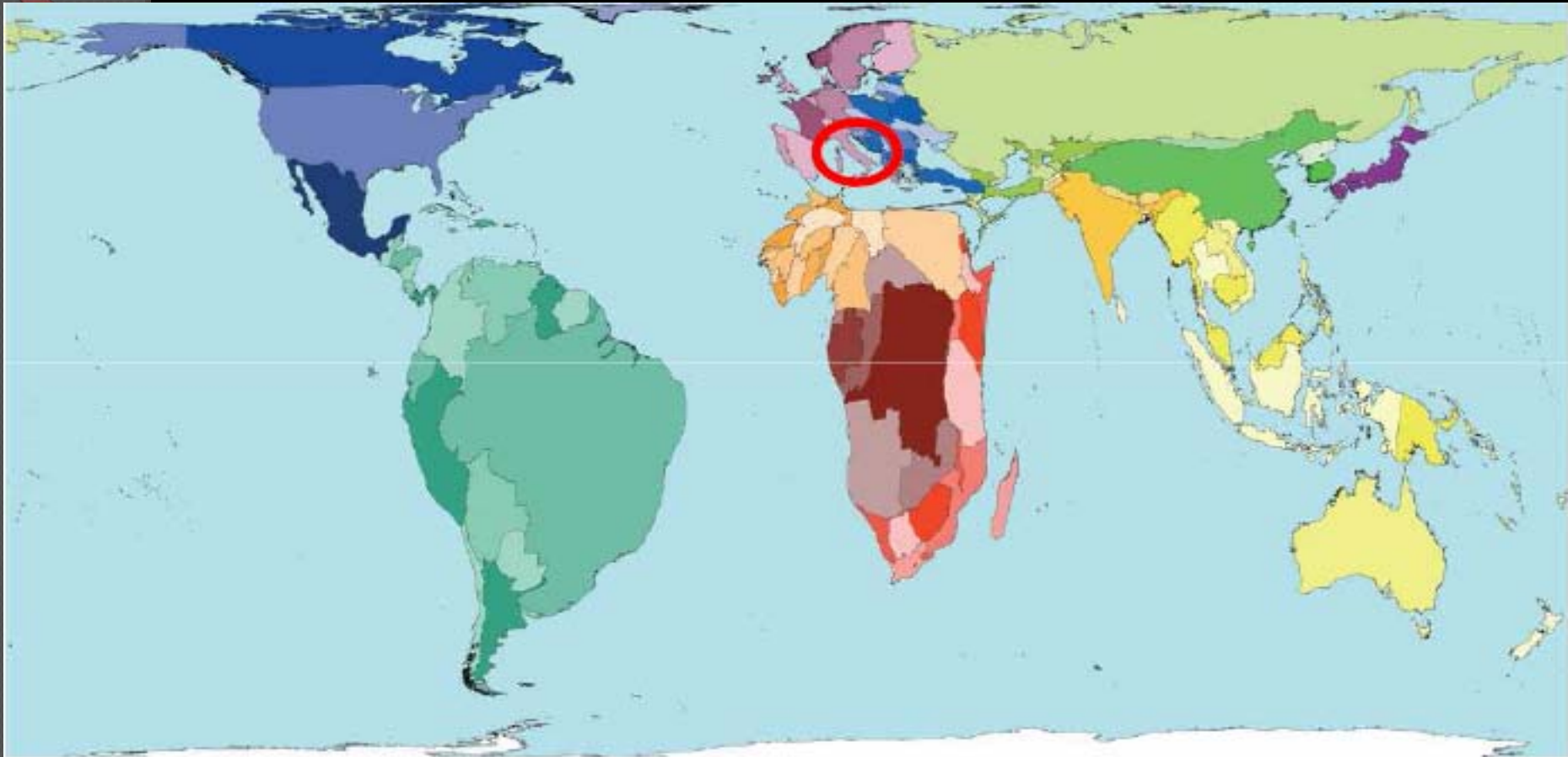
A kereslet és kínálat összefüggése egy erdőkár fellépése esetén

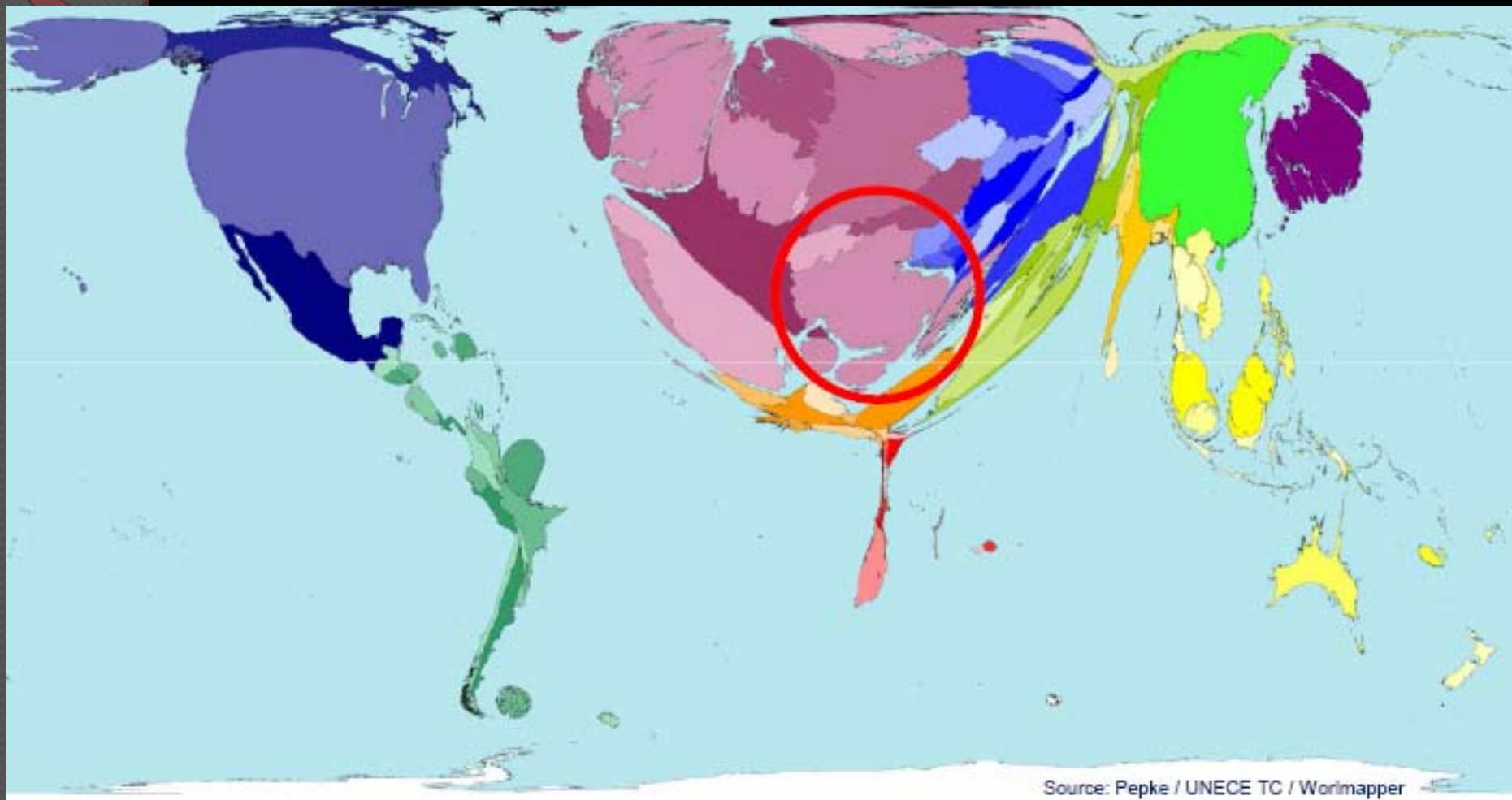
A Világ földrajzi térképe

A Világ országainak ábrázolása az erdőterület nagysága alapján

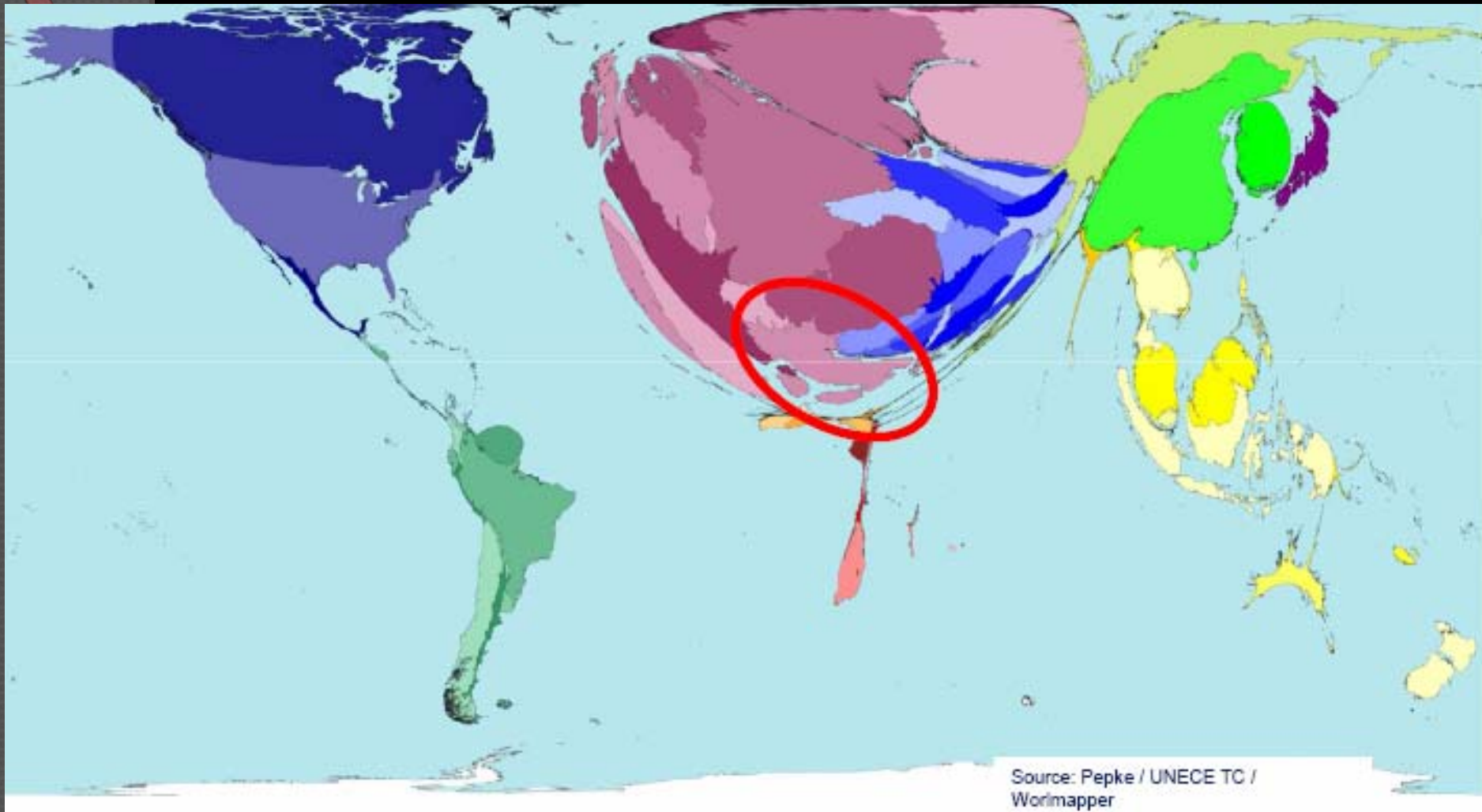

A Világ országainak ábrázolása a erdei fatermékek behozatala alapján

Source: Pepke / UNECE TC / Worlmapper

A Világ országainak ábrázolása az erdei fatermékek exportja alapján

Az erdőkárok miatt fellépő piaci reakciók erősségét sok tényező befolyásolja

- a károsodás miatt szükségszerűen kitermelendő faanyag mennyisége (a károsodott faanyag volumene),
- a fellépett kalamitások koncentráltasága (mozaikszerűen, pl. tölgypusztulás, teljes területeket letarolva, pl. tátrai széldöntés),
- a károsodás minősége (lehet sokszerű, pl. hirtelen széldöntés; vagy időben jobban elhúzódó, pl. szúkárosítás),
- a fakínálat kompenzációs lehetőségei (az egyéb kitermelések, vagy az import visszafogása),
- a tárolási lehetőségek és kapacitások, ezek költsége,
- a kereslet árrugalmassága (minél rugalmasabb a kereslet, annál kevésbé esnek vissza az árak, annál kisebb a potenciális túlkínálat és a realizálható piaci értékesítés különbsége)

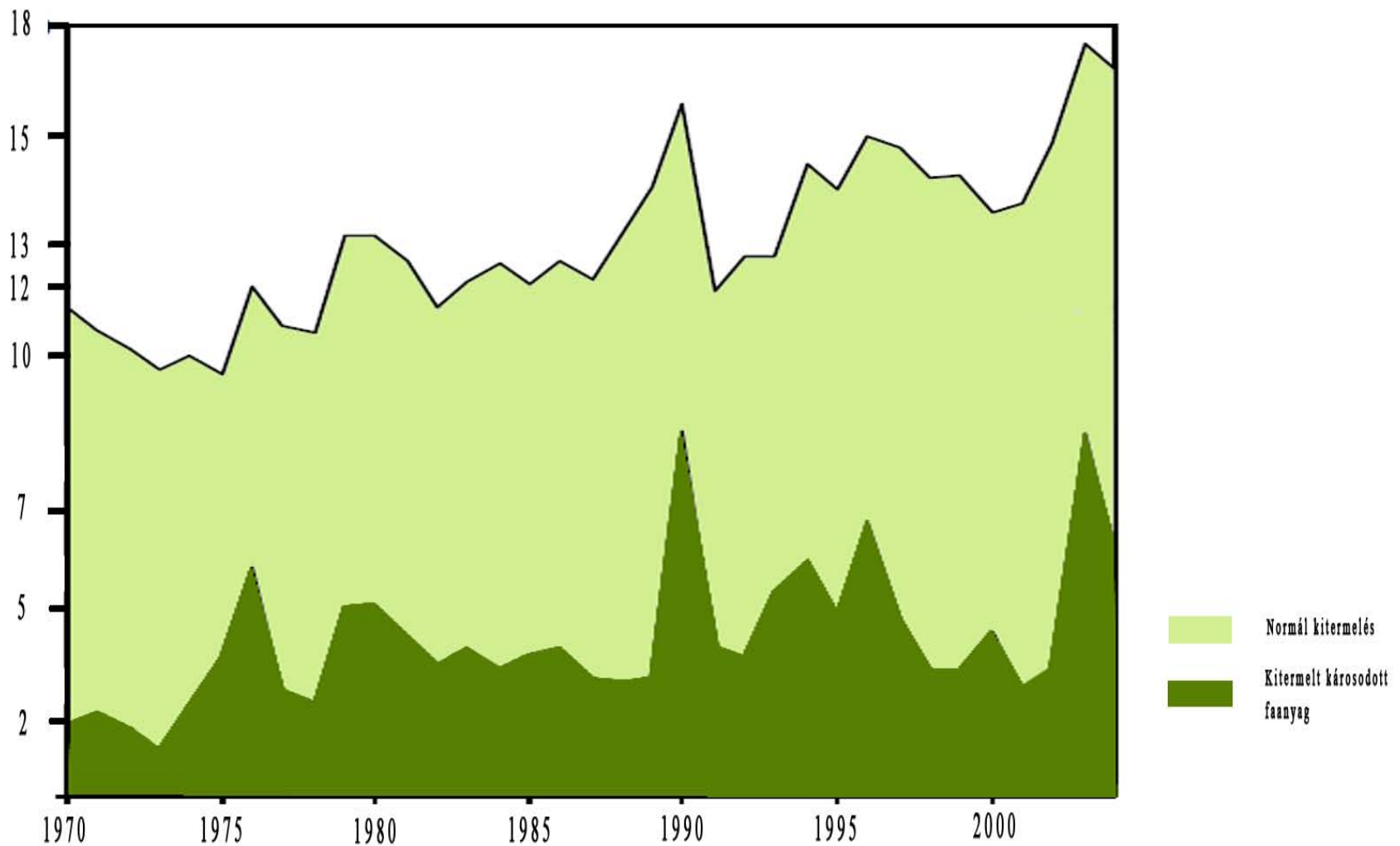
Elemzések

- A tárgykörben számos publikáció (Allinger – Csollich et al. 2000, Eder 2000, Kainnz 2004, Maier 1995, Moog-Schwarzbauer 1992, Schwarzbauer 2002, 2005, 2007, 2009) jelent meg osztrák kutatók tollából.
- Az adatokat, jellemzően 1970-től kezdődően dolgozták fel. A megadott országos termelési adatok hibahatárát 10%-on belül adják meg (a fakitermelések több, mint fele a 200 ha alatti, kis erdőtulajdonnal rendelkező erdőgazdálkodóknál történt).
- A fakitermelési adatokat jellemzően a nyilvánosan is hozzáférhető osztrák éves fakitermelési jelentésekből (Holzeinschlagmeldung-HEM) a faanyag-árakat a Statistic Austria forrásaiból merítették.

Miért Ausztria?

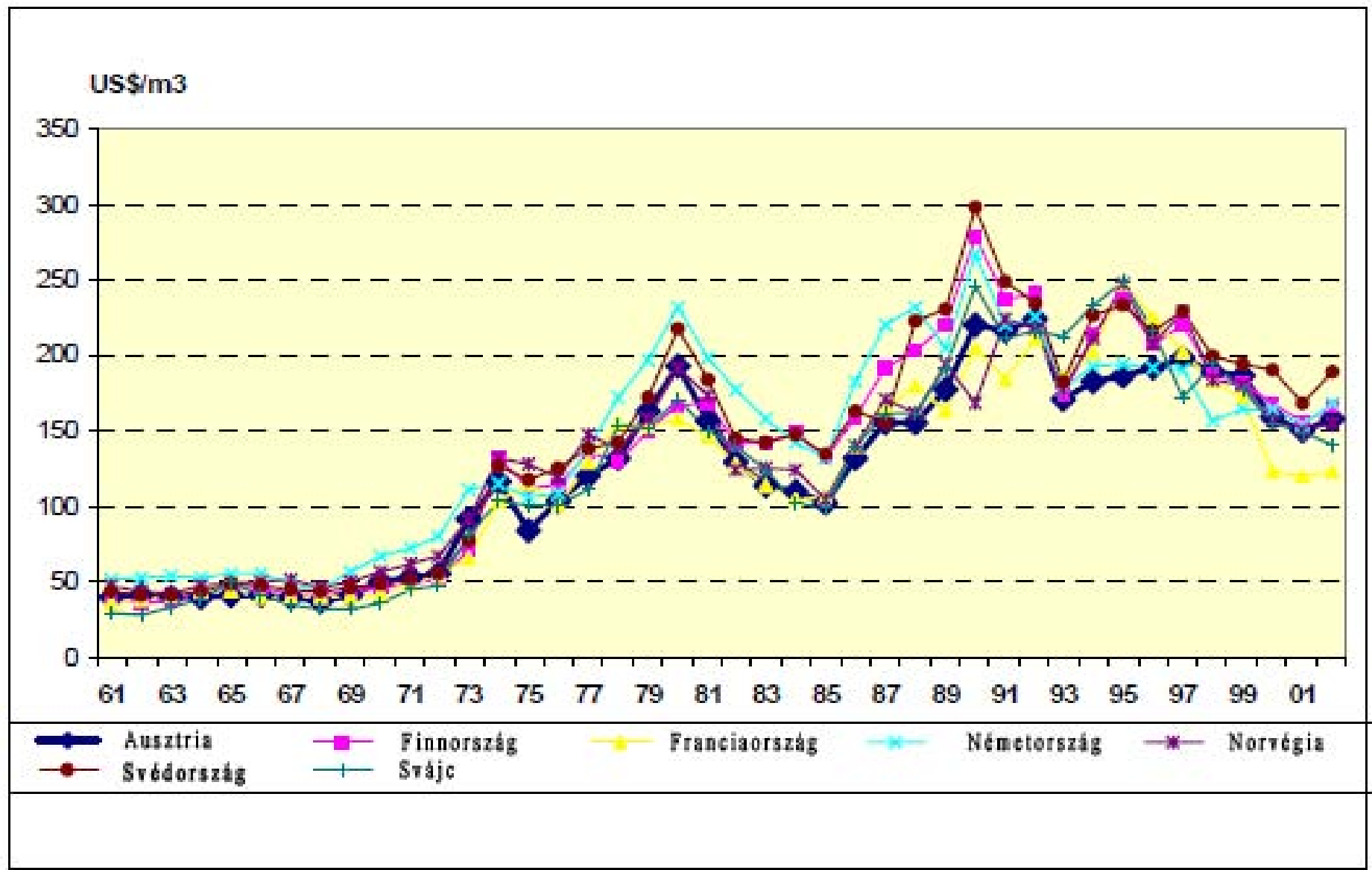
- Magyarország szomszédságában legnagyobb fafeldolgozó kapacitással, legnagyobb faimporttal Ausztria rendelkezik.
- A fakitermelés mennyisége több mint két és félszeres,
- a feldolgozás volumene közel négyszerese a magyarországi adatnak.
- Az elmúlt 3 és fél évtizedben, Ausztriában évente átlag mintegy 3,6 millió köbméter károsodott faanyag.
- A hetvenes évektől kezdődően a keletkező károsodott faanyag mennyisége évente 56 ezer köbméterrel nőtt.
- A maximális mennyiség 1990-ben 8,3 millió m³ volt, egy „Vivian” névre keresztelt szélvihar következtében.

A normál- és az egészségügyi fakitermelések változása 1970-től napjainkig Ausztriában

Forrás: HEM (Holzeinschlag Meldung Austria 2009)

Fenyő fűrészrönk árak az egyes országokban

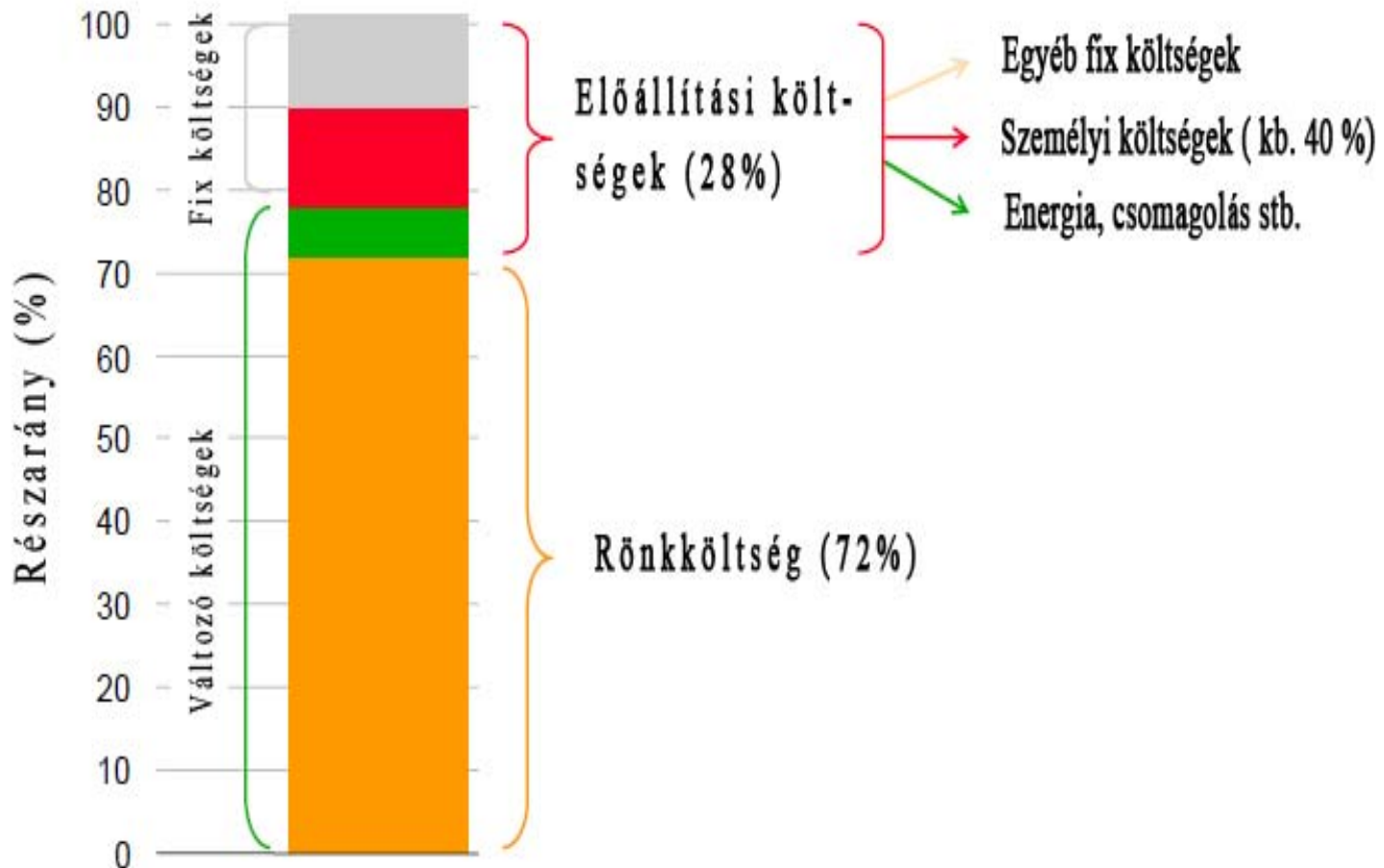

A fenyő fűrészlők árak becsült ár rugalmassága a fenyő fűrészlő viszonylatában

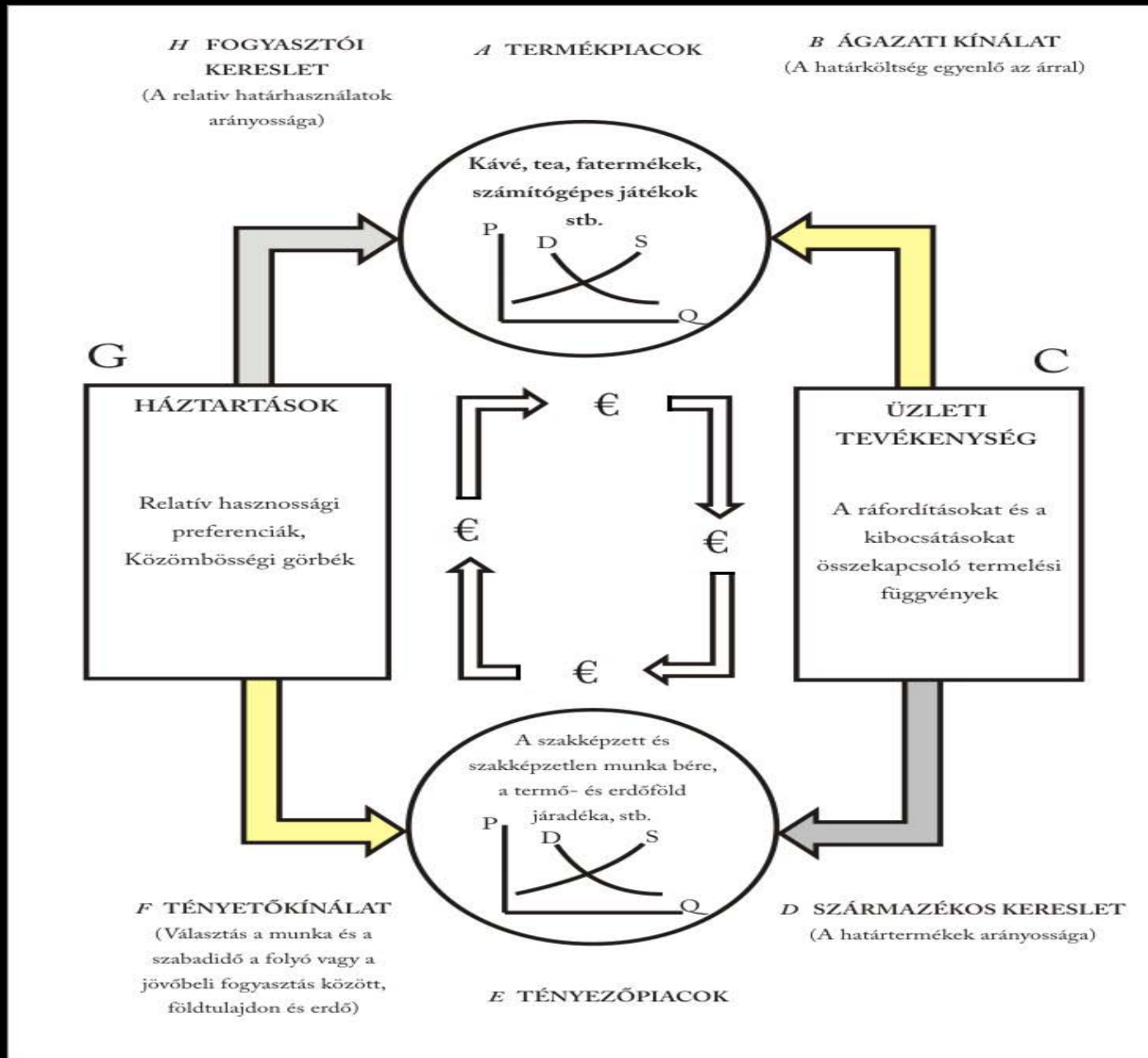
Függő változó: fenyőlők ár (luc, jegenye, középső méretkategória és minőség)	Független változó	1970- 2004	1970- 1989	1990- 2004
	Fűrészlő ár	0.95	0.98	0.99
	Károsodott faanyag mennyisége	-0.06	-0.003	-0.09
	Faimport	-0.04	-0.09	0.0001
	R^2	0.86	0.96	0.77
	DW	2.28	2.15	1.96

Forrás: Schwarzbauer (2009)

A Stora Enso fenyő fűrészüzemeinek költség struktúrája Ausztriában

Általános egyensúlyi ármeghatározás modellje

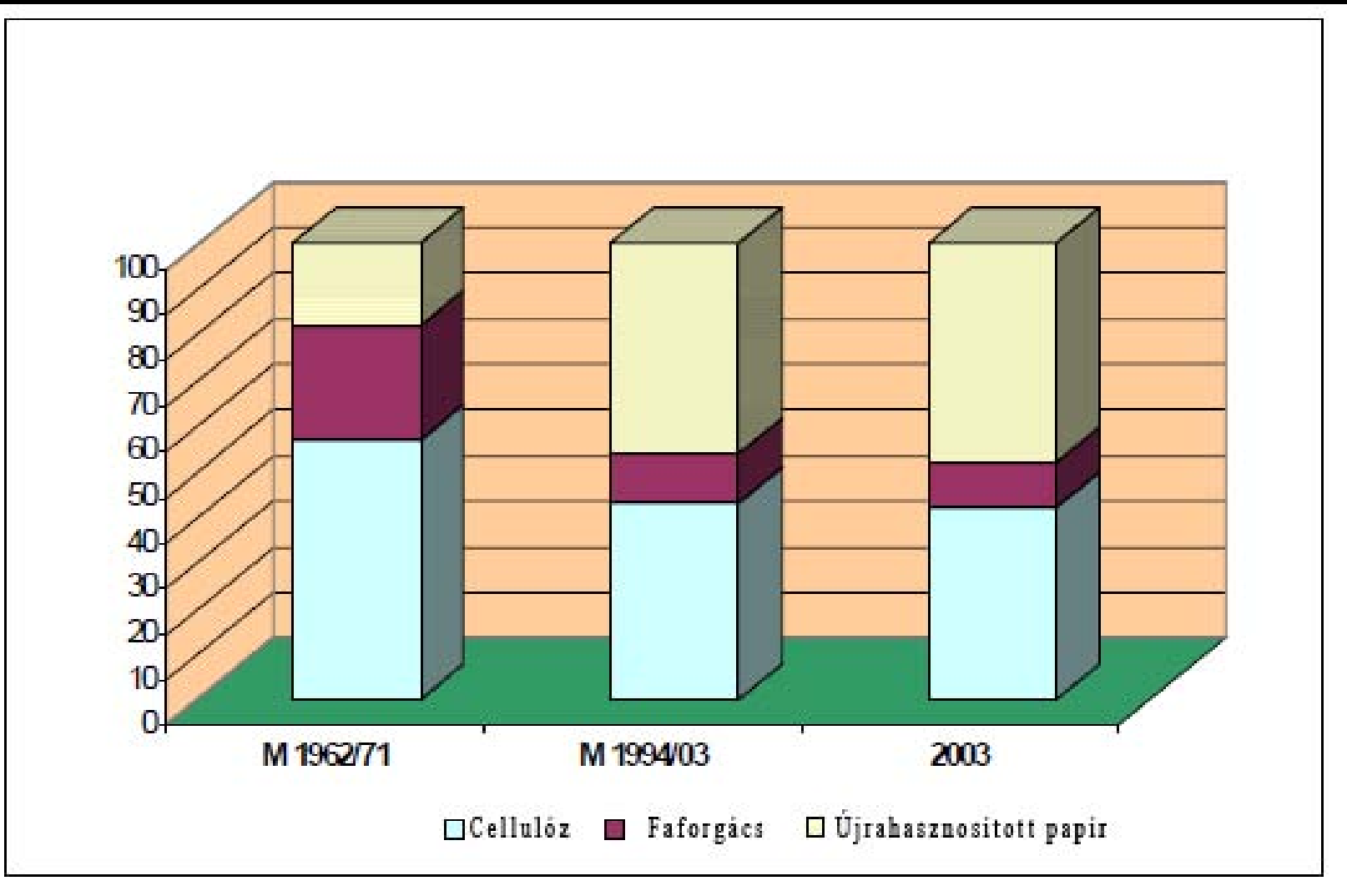

Forrás:
Samuelson -
Nordhaus (1990)

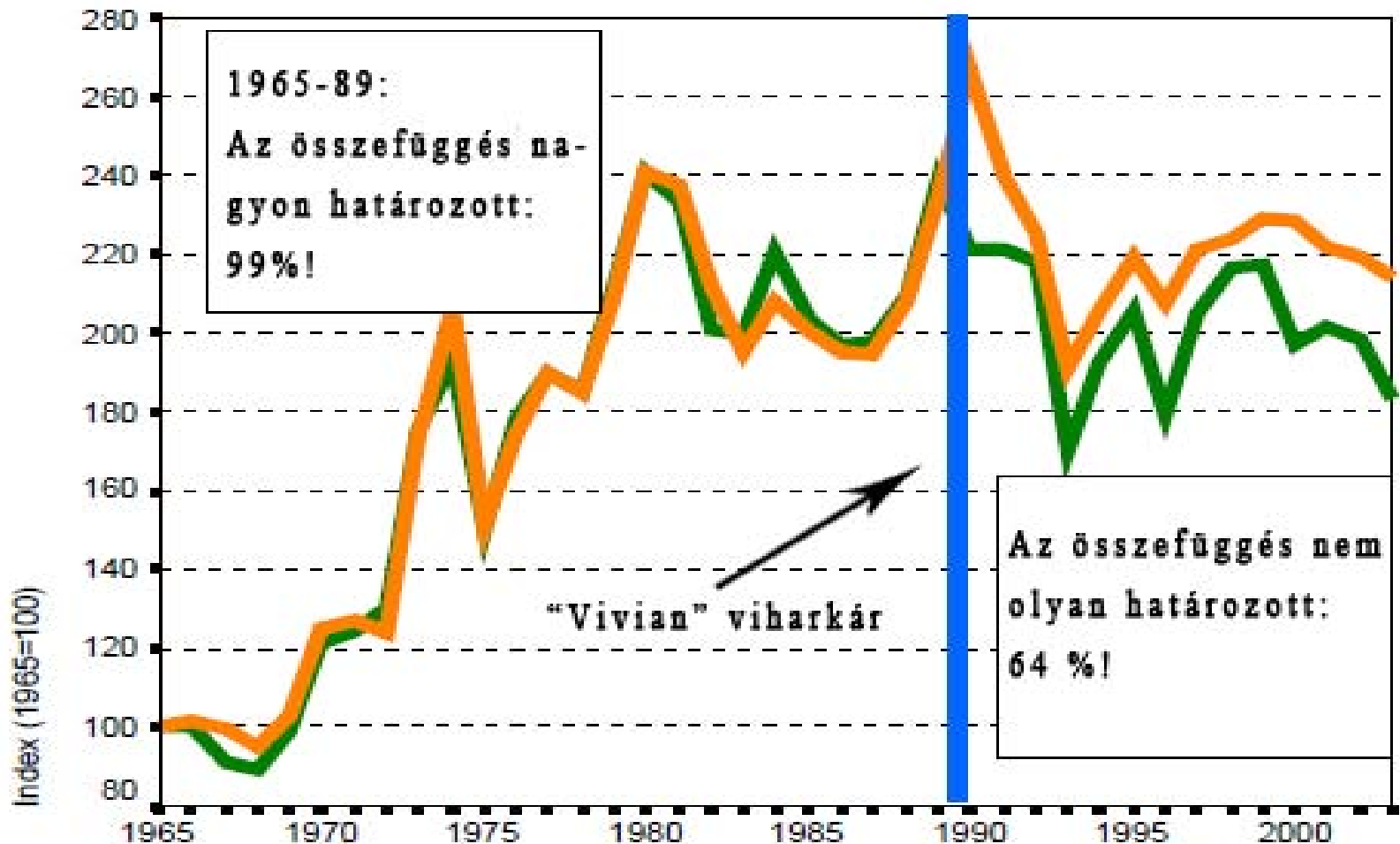
A fenyő-iparifa árának becsült árrugalmassága a cellulóz, a vékony fűrészrönk, a faimport és a károsodott faanyag ára függvényében

Függő változó: Forgács- és papírfa vegyes ár	Független változó	1970- 2003	1970- 1989	1990- 2003
	Cellulóz import ár	0.14	0.25	-0.02
	Vékony rönk ár (luc és jegenye)	0.22	-0.10	0.41
	Károsodott faanyag mennyisége	0.03	0.05	0.001
	Faimport	-0.02	0.09	-0.05
	R²	0.31	0.70	0.29
	DW	1.90	2.12	1.61

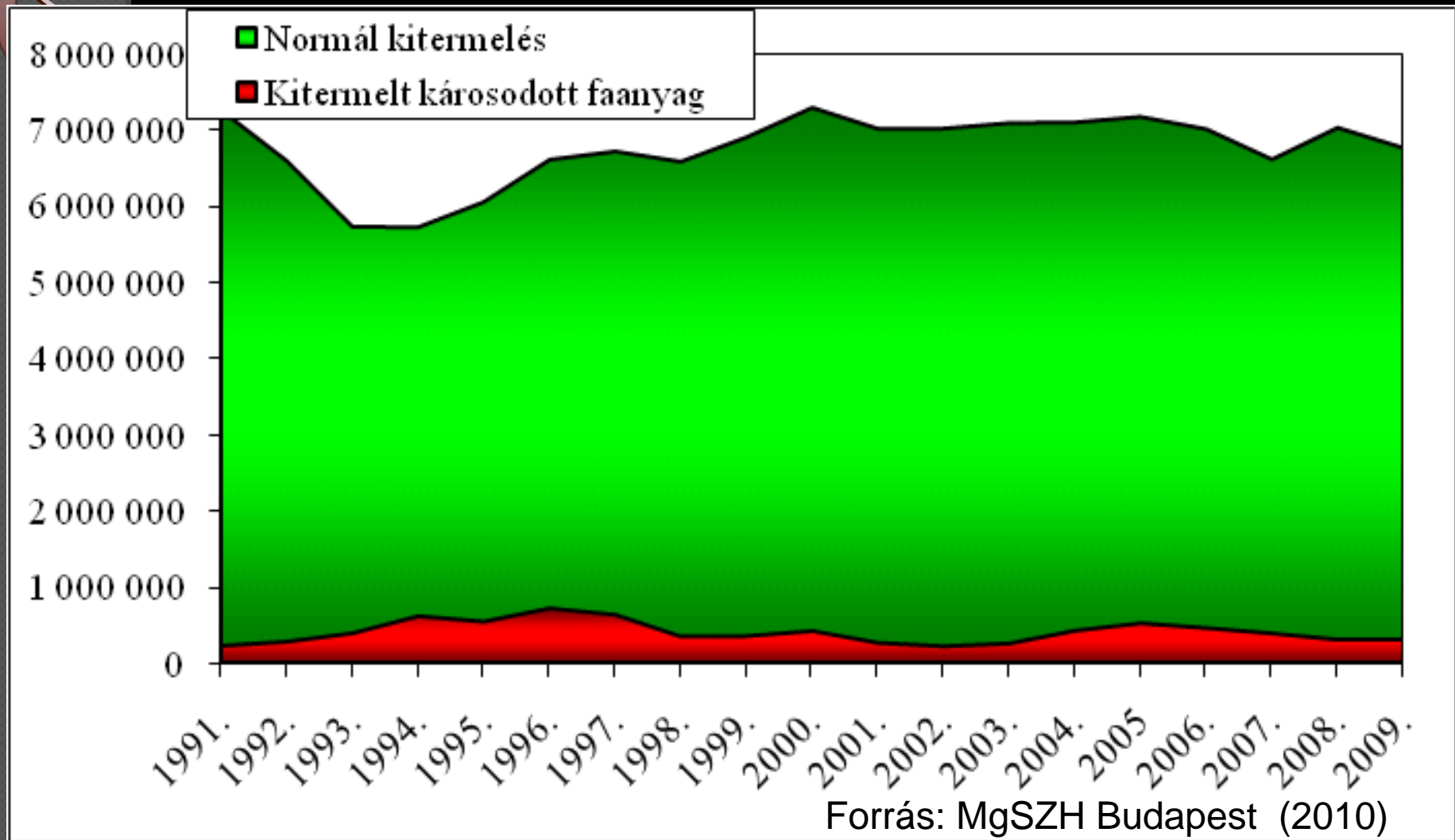
A papírgyártás alapanyagainak változása

A fenyő fűrészrönk és a fenyő fűrészáru árindexének változása

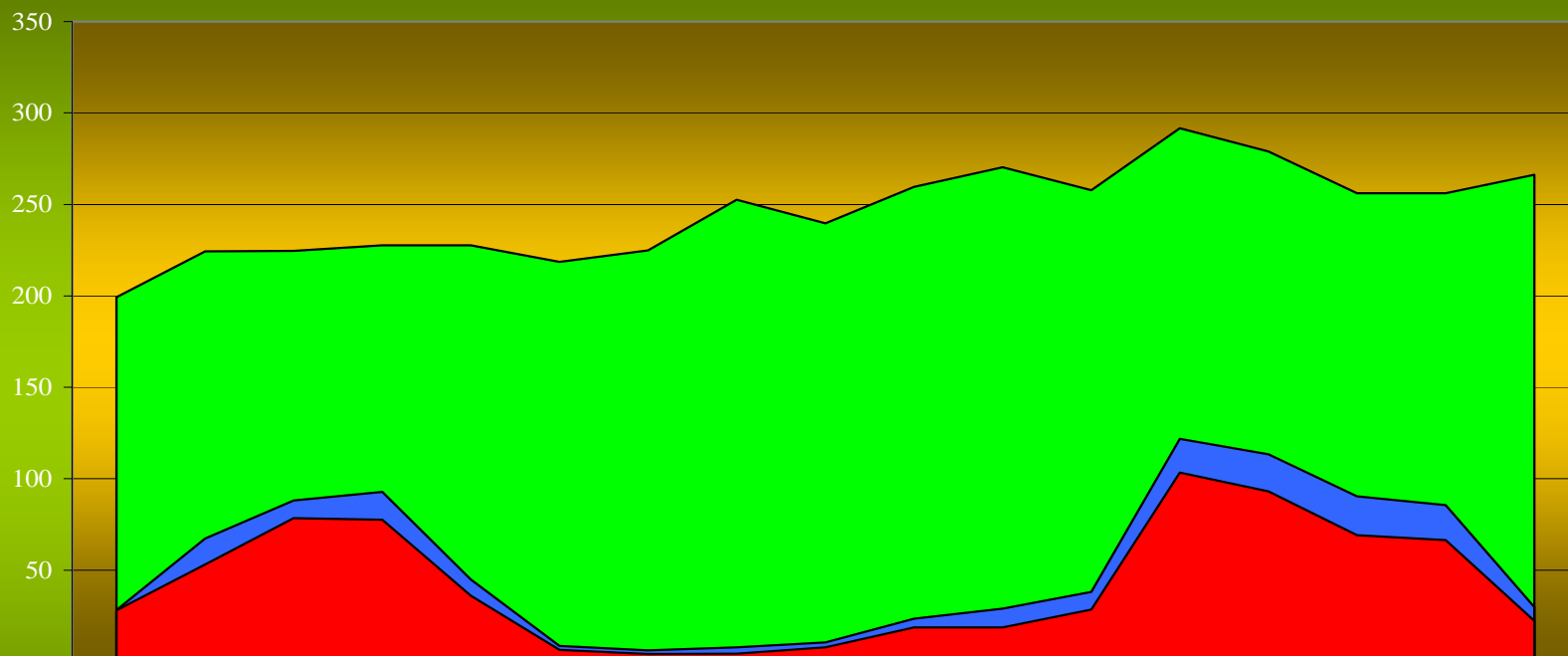

A normál és egészségügyi termelések (brm³) aránya Magyarországon 1991-től

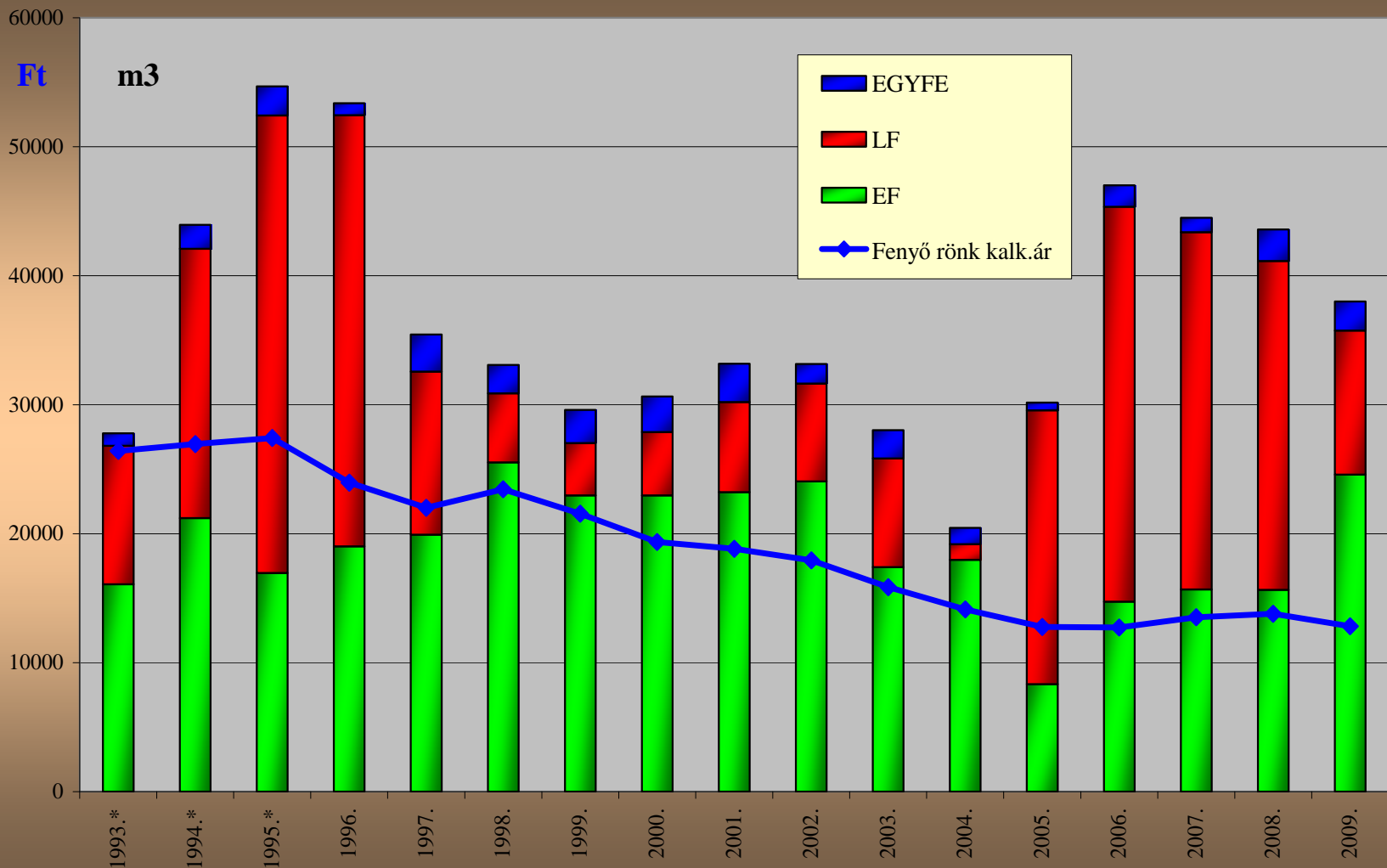
Az összes fakitermelés és az egészségügyi termelés változása az elmúlt másfél évtizedben a Szombathelyi Erdészeti Zrt. területén

Vastagfa
(em3)

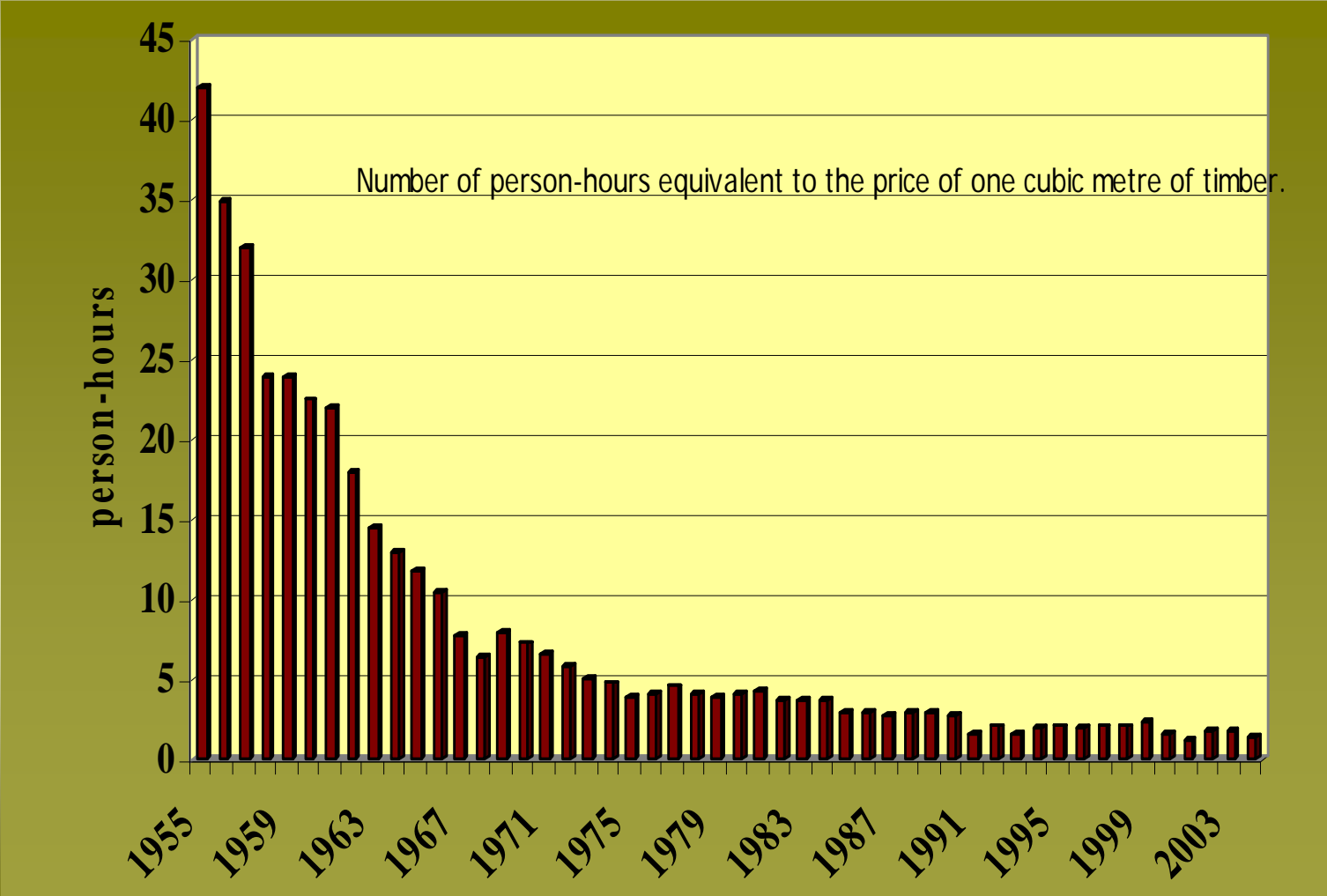

	1993.	1994.	1995.	1996.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
■ Norm. term	199	224	225	228	228	219	225	253	240	260	270	258	292	279	256	256	266
■ EÜ term.lomb	28	67	88	93	45	9	6	8	11	23	29	38	122	113	90	86	30
■ EÜ fenyő	28	53	78	78	36	7	4	4	8	19	19	29	103	93	69	66	22

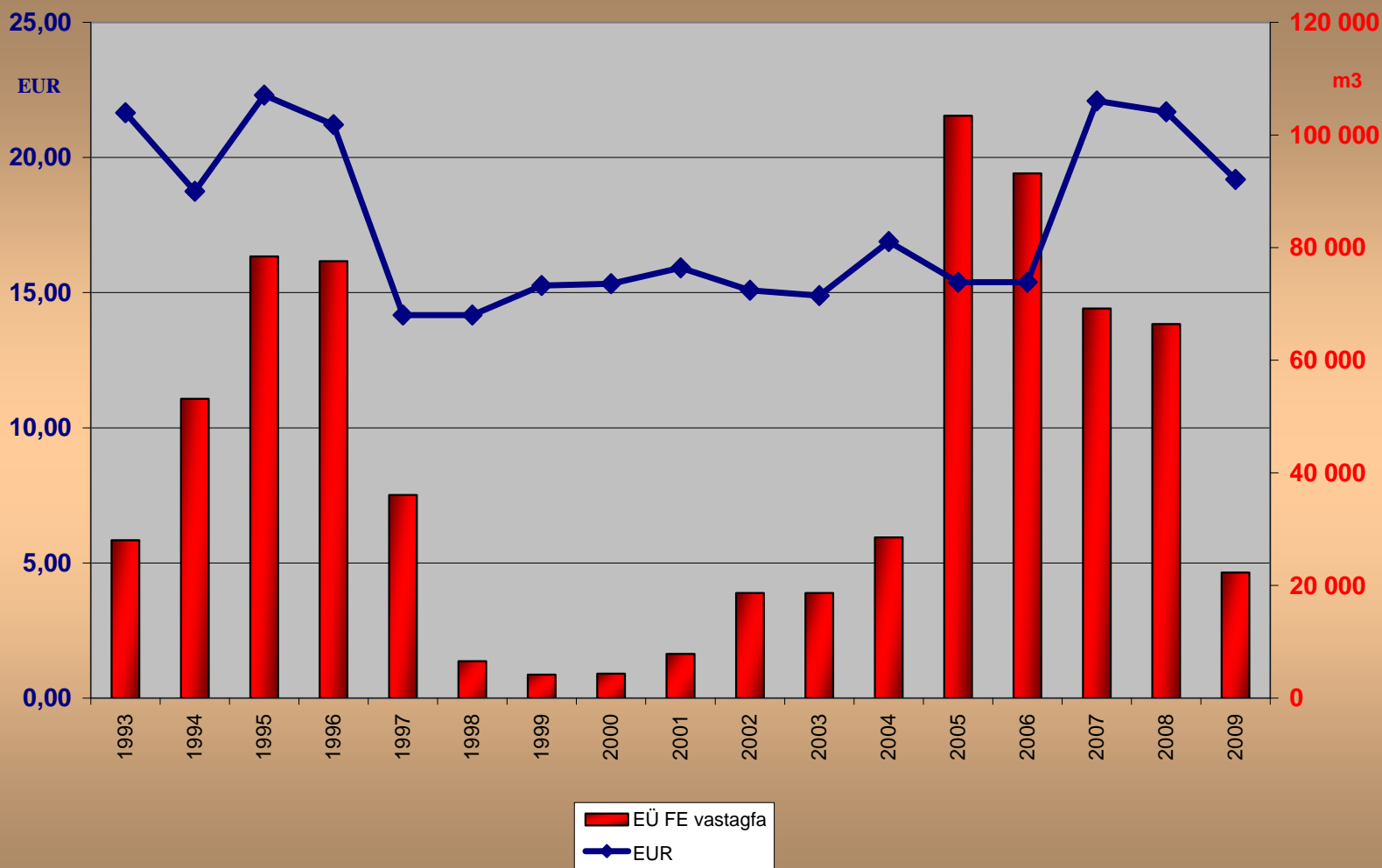
A fenyőrönk-termelés és az inflációval korrigált átlagár változása 1993-tól

Average timber value in person-hours

A fenyő egészségügyi termelés és az inflációval korrigált fenyő papírfa átlagár változása 1993-tól

Következtetés

- Összességében megállapítható, hogy a letermelt károsodott faanyag évi ingadozása csak csekély hatást gyakorolt a fenyőrönk-árakra; (az árrugalmasság max. 0,09%),
- Nem mutattak ki érdemleges hatást a fenyő iparifa-árak vonatkozásában. [Kutatásaiban Bergen et al. (2002) és (Schwarzbauer 2009.) erre a következtetésre jutott. Az árrugalmasság tekintetében (-0,025) Allinger-Csollich et al. (2000) osztrák erdészeti- és fagazdasági szimulációs modelljében ugyancsak ez a megállapítás igazolódott.]
- A nagy mennyiségű károsodott faanyag (8 millió m³) sokkoló piaci hatását a nagyfeldolgozók (oligopóliumok) kihasználták az árak letörésére, és ezt a helyzetet a piaci nagyságuk miatt hosszabb távon meg tudták tartani.

A photograph of a forest with tall trees and dense undergrowth, overlaid with a green text box. The text box contains the Hungarian phrase "Köszönöm figyelmüket!" in white serif font. The background shows a sunlit forest with various shades of green and yellow foliage.

Köszönöm figyelmüket!

Email: szept@szherdeszet.hu